REDACȚIUNEA.
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și a următórele Birourĭ de anuncĭurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Nox. Augenfeld & Emerich Lesner. Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppeliks Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr.
— Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și insorțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 204. Brașov, Joi 14 (27) Septemvrie. 1900.

Din causa sfintei sërbătorĭ de mâne, Joi, Inălțarea Sft. Crucĭ, ḑiarul nu va apăré până Vinerĭ séra.

Situațiunea în Bulgaria.

Nu mai încape îndoială, că spiritul belicos, ce i-a cuprins pe Bulgarĭ din momentul când România a cerut së se dea în judecată acei membri ai comitetului macedonean, carĭ sunt implicațĭ în asasinatele și comploturile bulgare descoperite de justiția română — s'a mai potolit. Pe lângă multele miserii, de care sufere principatul în interiorul sëu, a contribuit la acésta mai cu sémă convingerea, ce au căștigat'o Bulgarii, că nicĭ una din marile puterĭ, nicĭ chiar Rusia liberătóre și protectóre, nu este dispusă së favoriseze de dragul comitetului revoluționar bulgaro-macedonean aventurĭ rësboinice în Peninsula balcanică.

Sciindu-se în nedrept și fiind consciu de slăbiciunea sa față cu agitațiunile și uneltirile lui Sarafoff și soțĭ, guvernul bulgar a voit së jóce rolul celui ofensat, plângêndu-se de asprimea notelor guvernului român, de pretinsă netemeinicia a acusațiunilor, ce le ridicau ele, și de „réua tractare“ a supușilor bulgarĭ din România implicațĭ în atacerea asasinatelor și comploturilor și parte mare espulsațĭ din țéră. Dér nu i-a succes a convinge pe nimenĭ de corectitatea procederei sale și slăbiciunea sa a devenit manifestă în tótă Europa. Nicĭ alarmarea garnisónei din Sofia, nicĭ concentrarea de trupe pe la diferite puncte ale graniței, pe țërmul drept al Dunărei, n'au putut së ștérgă acésta impresiune generală despre impotența guvernului bulgar față cu elementele turbulente dinăuntru.

Cu reîntórcerea principelui Ferdinand în Bulgaria s'a pus în curs acolo întrebarea, ce së se întêmple spre a eși din încurcătură. Două părerĭ s'au lansat în publicistică despre viitórea atitudine a principelui bulgar. Unii pretindeau, că va înclina mai mult pe partea celor, carĭ ațîță patimele masselor și mână apa pe móra comitetului macedonean; alții susțineau, că principele doresce cât mai grabnica aplanare a conflictului cu România și că numai pentru a nu contribui la înăsprirea lui șĭ-a amânat reîntórcerea sa în țéră.

Și acum foile din Viena și Budapesta pretind a fi informate, că principele Ferdinand e supërat de intrigile lui Ivancioff, carĭ au silit pe ministrul de comerciŭ Nacevicĭ së-șĭ dea dimisiunea.

Dér este greu a preḑice fiă una, fiă alta despre atitudinea viitóre a principelui Bulgariei, care n'a dat până acuma probe de perseveranță și energiă în hotărîrile odată luate.

In tot casul posiția cabinetului actual bulgar e sdruncinată și importanta întrebare este numai ce atitudine va lua guvernul, care va urma acestuia în cestiunea conflictului româno-bulgar?

Décă am ḑis, că s'au mai potolit spiritele în Bulgaria, acésta se referă mai mult la cercurile politice apropiate de guvern. Massele poporului bulgar sunt însë adênc nemulțămite cu mersul lucrurilor și peste acésta mai sunt espuse și continuelor agitațiunĭ revoluționare. In astfel de împrejurărĭ schimbarea de guvern, ce se va face în Sofia, este de mare însemnătate pentru viitórele stărĭ de lucrurĭ în Bulgaria și pentru o cinstită și corectă aplanare a gravului diferend cu România.

Sub presiunea voinței hotărîte a marilor puterĭ, de a-se susținé liniștea și ordinea în Peninsula balcanică, e de așteptat însë, că Bulgarii vor cârni cu totul pe cărarea, ce li-o indică nu numai datoria față cu țéra lor, dér și respectul către așeḑămintele de drept internaționale.

O declarare a ḑiarului „Sieb. D. Tageblatt“.

Inainte cu vre-o sëptëmână, vorbind despre darea de sémă, ce a făcut'o deputatul sas dietal Wilhelm *Melzer* înaintea alegëtorilor sëi din Sighișóra, am ḑis, că discursul acestuia ne-a lăsat impresiunea, că dênsul (Melzer) îșĭ dă silința de a construi o punte, pe care Sașiĭ érășĭ së pótă trece în tabëra guvernului. La articulul nostru rëspunde ḑiarul național săsesc „*Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt*“ următórele:

„*Gazeta Transilvaniei*“, se vede, spre părerea nóstră de rëu, îndemnată a supune darea de sémă de curênd făcută a deputatului Sighișórei Wilhelm Melzer unei critice fórte neprietinóse, dér și de tot nedrepte. Fóia română vrea së vadă în vorbirea lui Melzer semnele unei intenționate balansărĭ în tabera guvernului“.

„Il vedem (pe Melzer), dându-șĭ silința de a afla érășĭ un mijloc ca së facă puntea, pe care Sașii încet încet së pótă trece sub Szell érășĭ în tabera guvernului, pe care a fost părăsit'o sub Banffy.“ — La acéstă conclusiune, care, *precum ne credem îndreptățițĭ a 'declara* cu tótă hotărîrea, *e de tot falsă*, ajunge „Gazeta“ atât din împrejurarea, că Melzer se provócă la Deak și Eötvös și numesce vorbirea lui Szell dela 9 Februarie a. c. înțeléptă și pëtrundëtóre, cât și de acolo, că legea naționalităților e declarată de basă a politicei săsescĭ.

„Gazeta“ ar puté însë totușĭ së scie, că acéstă lege, orĭ cât de *retrogradă* a trebuit së apară ea atuncĭ, când s'a creat cu privire la drepturile nóstre de limbă, și orĭ câte restringerĭ a suferit prin legĭ ulterióre, este primită din partea nóstră a Sașilor deja de 30 de anĭ ca basă și póte forma fórte bine o astfel de basă. Cum-că nu forméză și pentru *Maghiarĭ* o basă, și din causa acésta este violată pas de pas prin ordinațiunĭ ministeriale și abusurĭ în mic, nu e vina nóstră și nu ne póte împedeca de a ține la ea în principiu.

„Gazeta“ însë n'ar trebui, din acest incident cel puțin, së năvălescă asupra deputaților noștri; mai ales nu asupra lui Melzer, a căruia debutare cu ocasiunea ultimei desbaterĭ de naționalitate a fost caracterisată chiar de foi maghiare ca fórte bravă și energiósă!

Luând la cunoscință asigurarea ḑiarului „Sieb. d. Tageblatt“, că deputatul Melzer nu se gândesce la o trecere a deputaților sașĭ în tabëra guvernului, ne pare bine tot-odată de acéstă declarațiă, ce se crede în drept a o face cu tótă hotărîrea fóia națională săséscă, fiind-că ea ne arată, că compatrioții noștri sașĭ s'au convins, că prin căciulirĭ și umilirĭ față cu cei dela putere nu se póte dobêndi nimic pentru causa lor națională. Imputarea, ce ni-o face însë numita fóia, că am fi năvălit în mod neprietinos și fără de temeiŭ asupra deputatului Melzer trebue së-o respingem ca nemeritată.

In articulul nostru n'am avut în vedere persóna, ci numai principiul și ne-am esprimat clar, cu tótă sinceritatea, o nedumerire în direcția principiară, care, cu mult regret trebue s'o spunem, n'a fost delăturată decât numai în parte prin rëspunsul de mai sus al organului sibiian.

Din acesta vedem, că n'am fost bine înțeleșĭ. Scieam fórte bine, că de trei-ḑecĭ și mai bine de anĭ Sașii au primit ca basă a luptei lor legea de naționalitate. Prin urmare nu accentuarea acestei base în discursul d-lui Melzer ne-a putut nelinişti, ci modul cum înțelege el, că deputații sașĭ trebue së continue lupta pe acéstă basă. „Sieb. D. Tageblatt“ ignoréză în rëspunsul sëu două momente capitale, carĭ au produs acea impresiune nefavorabilă asupra nóstră.

Am ḑis, că ne bate mai mult la ochĭ, că deputatul Melzer se apëră cu mânĭ cu picióre în contra învinuirii, ce li-se face deputaților sașĭ dietalĭ din partea maghiară șovinistă, că ei ar voi së figureze ca partidă de naționalitate în dietă. Am ḑis, că faptul, că d-l Melzer se lapëdă de astfel de nisuințe, ne-a surprins mai mult și am adaus, că tocmai dela deputatul Melzer — pe care ne-am dedat a-l vedé luând în apërare cu energiă la câte-va ocasiunĭ causa națională să-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

(15)

Antropomorfism și antiantropomorfism în limba română.

(Urmare.)

VI.

Sfânta scriptură ne spune, că Dumneḑeu a creat pe om după chipul și asemënarea sa. Alții mai scepticĭ, începênd dela bëtrânul Xenophanes (între 580 și 480 a. Chr.) și până la Schleiermacher susțin din contră, că omul în tendința-i antropomorfistă a fost acela, care a înzestrat divinitatea cu făptura sa omenéscă. Puritanul filosof eleat al vechilor Elinĭ ridică grave acuse în contra lui Homer și Hesiod, deóre-ce aceștia au cutezat së presente în poemele lor pe nemuritorii ḑei îmbrăcațĭ în făptura muritóre a omului, și printr'o logică destul de picantă ḑice, că décă boii, caii séu leii ar avea mânĭ séu ar sci zugrăvi, atuncĭ ei încă ar plăsmui fără îndoélă pe ḑei tot după chipul și asemënarea lor. (Xenoph. apud Sext. Emp. adv. Mathem. I, 289; 9, 193).

Intreg universul a fost la început după mitologia nordică (Edda) un cumplit uriaș Ymir, ér după vorba lui Paracelsus (sec. XVI) lumea nu e decât un organism omenesc în mare, *macrocosmus*, ér omul nu e decât lumea în miniatură, un *microcosm.* Concepțiunea poporului despre lume e și astăḑĭ identică cu a Eddei, numai cât adĭ omul de rênd în lume nu mai vede un singur organism, ci o mulțime întrégă de fápturĭ omenescĭ. Tendința antropomorfistă a omului înzestréză întréga natură cu făptură omenéscă; lumea întréga botanică, zoologică, geologică etc. e împopulată cu ființe omenescĭ.

E cunoscută tragica legendă a Niobei, care împietrită de durere, anticii Elini credeau a-o mai recunósce într'unul din creștetele muntelui *Sipylon.* In mai tóte părțile locuite de Românĭ esistă stâncĭ antropomorfe, în carĭ poporul vede de regulă petrificarea îndârjitei babe Dochia [1]). Așa d. e. unul din piscurile Buceciului pórtă numirea de *Babele*, ér ciobanii povestesc, că baba, care eșise la munte cu caprele a fost prefăcută în stană de piatră în urma îngâmfatei sale încăpățînărĭ. Alt pisc al Buceciului pórtă numirea antropomorfică *Omul.* Patetica legenda a „Omului“ se póte vedea în poveștile Peleșului, de Carmen Sylva.

Tóte acestea sunt aparițiunĭ, carĭ se reduc fără escepțiă la tendința antropomorfită a omului. Nu mai puțin interesantă este însë și tendința contrară a omului, tendința ***antiantropomorfistă.***

Omul după ce a înzestrat întréga natură cu făptura sa, cu membrele corpului sëu, se întórce și vede reflectându-se precum în corpul sëu însu-șĭ lumea cea mare, ce-l împrejmuesce.

Diez ḑice în gram. limb. rom. 1870, I pag. 55: „Mai caracteristice pentru originea și posițiunea limbilor romanice față de cea latină sunt acele espresiunĭ, în carĭ elementul poporal al celor dintâiŭ apare fără nicĭ o reservă, mai ales în acele indicărĭ bădărănescĭ ale părților corpului omenesc, ca *testa* (ólă) în loc de caput; *concha* (scoică) tot în loc de caput; *gurges* (prăpastie) în loc de guttur; *spatula* (lopățică) în loc de scapula; *perna* (măciucă, cópsă) în loc de crus, ceea ce obvine de-altmintrelea deja la Ennius; *pulpa* (bucată de carne, parte cărnósă) în loc de sura; *ficatum* (ficat de gâscă) în loc de hepar; *botellus* (cârnat) în loc de intestinum“.

Tóte aceste esemple nu sunt decât antiantropomorfisme ale limbei latine vulgare, prin carĭ numirile proprii ale membrelor organismului omenesc au fost înlocuite cu numirile altor obiecte analóge din natură.

In capitolele precedente am dat o serie întrégă de esemple, din carĭ reese destul de lămurit tendința antropomorfică a limbei române. In cele următóre voiŭ analisa în detaiŭ nomenclatura esistentă a membrelor corpului omenesc, nomenclatură

[1]) Së se vadă Șăineanu, Studii folklorice Ḑilele babei și legenda Dochiei, 1·45.

séscă — nu ne-am așteptat la așa ceva.

A sosit timpul, credem, ca sĕ ne lămurim odată cum se cuvine asupra cestiunilor principiare la ordinea qilei, ce ne ating pe toțĭ așa de mult. Dér ne mărginim de astădată a ruga pe confrații dela fóia săséscă sibiiană sĕ ne deslușéscă, cum Sașii, carĭ odinióră formau în dietă o partidă naționalistă deosebită tot pe basa legii de naționalitate, vin acum și declară prin graiul lui Melzer, că fiind-că stau pe basa acestei legĭ nu mai pot figura acolo ca partidă de naționalitate?

Milionele lui Wlassics.

O fóie unguréscă dă în privința acésta câte-va date interesante, carĭ merită sĕ fiă cunoscute de obștea cetățenilor contribuabilĭ.

De când *Wlassics*, ministrul șovinismului unguresc, ține în mâna sa portofoliul instrucțiunei publice, an de an se urcă cheltuelile pentru „cultura maghiară“. Étă un esemplu: numai anul acesta ministrul a cheltuit *17,948,500 coróne* pentru *clădirĭ*. Din suma acésta s'a cheltuit pentru universitatea din Budapesta (politechnic, clinică etc.) și pentru universitatea din Clușiŭ: 9,376,000 coróne. Pentru ridicarea și renovarea de gimnasii de stat: 934.000 cor.; a cumpărat un teren pentru școla de fete Erzsebet și a cheltuit cu zidirea ei: 1,000 000 cor; pentru zidirea de școle civile și preparandii: 866,000 cor; pentru Museul de belle-arte: 2,100,000 cor; pentru *școle elementare de stat*: 2,000,000 cor; afară de budget a mai cheltuit tot pentru astfel de școle alte: 319,364 cor.

In budgetul pe *1901* Wlassics a preliminat pentru zidirĭ nouĕ: *2,852,000* cor. Din suma acésta se va da 300,000 institutului Pasteur dela univ. din Peșta; 132,000 spitalului Pasteur; 250,000 clinicei din Clușiŭ; 140,000 pentru edificarea unui gimnasiu în Seghedin; 100,000 pentru lărgirea școlei reale din Deva; 180,000 cor. pentru construirea școlei superióre de fete din Timișóra; 200,000 pentru școle de stat din Ungaria nordică; 560,000 pentru lărgirea preparandiilor de fete; alte 192,000 tot pentru preparandii; institutului surdo-muților din Vaț 100,000 cor; pentru o școlă a surdo-muților în Budapesta 200,000 cor; pentru un teren, pe care va avé sĕ se clădéscă o academiă de musică și pictură 400,000 cor.

Cheltuelile pentru institutele înșirate aicĭ se vor urca încă cu *10,000,000* cor.

Cu óre-care bucuriă triumfală constată fóia unguréscă, după care luăm datele acestea, că în timp de 5 anĭ de qile ministrul Wlassics a stors din visteria statului, numai pe *investițiunĭ* suma esorbitantă de **30,800,500. coróne.**

Toțĭ acești banĭ au eșit din pungile cetățenilor fără deosebire de naționalitate, și toțĭ au fost cheltuițĭ *esclusiv* pentru institute de „cultură maghiară“. *Nicĭ o para frântă nu s'a dat pentru institutele de cultură nemaghiare*, ba ministrul umblă cu planurĭ marĭ, cum se risipéscă banii pentru a ridica școle de stat în ținuturile locuite de naționalitățĭ și cum sĕ facă imposibil pe calea acésta învĕțămĕntul poporal al naționalităților chiar și acolo, unde vede bine, că e o nebuniă a jertfi și a risipi de dragul *maghiarisăriĭ*.

Ce-i pasă însĕ lui Wlassics? El vré sĕ fiă trecut în cartea șovinismului intolerant ca cel mai aprig și mai strălucit representant al politicei de anihilare și „unificare“, vré sĕ premérgă urmașilor sĕi cu esemplu.

Sĕ poftéscă. Dér sĕ nu-șĭ uite, că orĭ câte silințe șĭ-ar da, și orĭ-câte milióne ar cheltui, nicĭ neam de neamul lui nu va ajunge sĕ-șĭ vadă realisat visul nebun.

Complotul bulgăresc.

Ordonanța definitivă a judecătorului de instrucțiune în afacerea asasinatelor și a complotului bulgar, încă n'a apărut. Acum se anunță din nou, că va apăré în 4—5 qile. Redigiarea acestui act a întêmpinat óre-carĭ dificultățĭ. In sistemisarea faptelor ce le va cuprinde ordonanța s'a ivit, qice „Epoca“, o mare dificultate din causă, că multe puternice dovedĭ privitóre la afacerea Fitofski au fost descoperite cu prilegiul instrucțiunii afacerii Mihăileanu. Deasemenea asupra complotului contra M. S. Regelui, anterior, ca date, ambelor afacerĭ, s'au făcut descoperirĭ și s'au găsit dovedĭ érășĭ numai cu ocasiunea instruirii asasinării lui Mihăileanu.

Numitul qiar mai dă următórele amĕnunte nouĕ în afacerea complotului bulgăresc:

„Nouĕ declarații ale lui Trifanoff descoper lucrurĭ într'adevĕr surprindĕtóre. Comitetul macedonean se dedea la acte și machinațiunĭ, care departe d'a avé a face cu „idealul patriotic“ invólvă brigandajul, escroheria și tâlhăria cea mai nerușinată. Étă de ce e vorba:

„Comitetul asasinilor trimitea o bandă de afiliațĭ, în cap cu Mitu Stoiceff cu misiunea desgustătóre *d'a fura copii* de prin Macedonia și Serbia, pe carĭ îi ducea la loc sigur, și apoi storceau parale dela familii pentru a-i da înapoi, practicând astfel cel mai nerușinat brigandaj, adevĕrată tîlhărie de drumul mare.

„Cu modul acesta dênșii reușiseră sĕ strîngă sume marĭ de banĭ și décă s'ar face în acéstă privință o anchetă prin acele părțĭ, s'ar constata lucrurĭ în adevĕr uimitóre.

„S'a mai vorbit prin qiare despre *jurămîntul* pe care noii membri și afiliațĭ ai criminalei corporații îl depuneau la intrarea lor în sectă.

Putem da acum textul complect al acestui jurămênt care sună astfel:

„Jur pe sufletul și viața mea, că mĕ
„voiŭ jertfi pentru sfânta causă macedo-
„neană, că mĕ voiŭ supune orbesce ordi-
„nelor înaltului comitet; — ér décă îmĭ
„voiŭ călca jurămêntul, glonțul din țéva rĕ-
„corósă a revolverului sĕ-mĭ sdrobéscă
„tésta, séu ascuțișul pumnalului sĕ-mĭ stră-
„pungă pieptul.

„Amin“.

Jurămêntul se făcea pe un revolver, un pumnal și o iconiță.

D-l judecător de instrucțiă Florescu a reușit sĕ descopere nouĕ dovedĭ și în ce privesce complotul îndreptat contra Regelui Serbiei.

Aceste dovedĭ, deși nu atât de numĕróse și sdrobitor susținute ca acele privitóre la complotul contra Suveranului român, sunt totușĭ suficiente pentru a învedera în mod temeinic esistența criminalelor uneltirĭ.

Aceste nouĕ dovedĭ au fost deja comunicate representantului Serbiei în Bucurescĭ pentru a fi alăturate pe lângă cele care au motivat nota guvernului sêrbesc pe lângă cel bulgar și chemarea lui Sarafoff la parchetul din Sofia.

...Este fórte important de relevat un fapt, care constitue un însemnat merit al ordonanței d-lui Florescu. Este faptul, că prin ordonanță asasinii din Sofia vor fi presentațĭ, în mod bine susținut și temeinic documentat, ca nisce banditĭ ordinarĭ, carĭ sparg casele de banĭ și fură copii pentru a stórce parale, — er nicĭ-decum ca nisce fanaticĭ, carĭ își îmbracă odiósele crime în mantia patriotismului exaltat“.

„Acésta vor sĕ o facă sĕ se crédă pretutindenĭ asasinii lui Sarafoff; în acest sens sunt instrucțiunile, ce li-s'au transmis prin scrisorĭ dela Sofia celor de aci. Și asupra acestui punct, ordonanța d-lui Florescu va da o sdrobitóre lovitură, căcĭ va arăta, că grozavul patriotism e ca acele coróne de carton ale saltimbancilor de bâlciŭ.

*

Prefectura poliției din Bucurescĭ a espedat alaltăerĭ peste frontieră érășĭ mai mulțĭ Bulgarĭ, carĭ au fost arestațĭ cu ocasiunea instrucțiunii asasinatului Mihăileanu.

In momentul acesta încă vre-o 60 de Bulgarĭ se află încă arestațĭ; ei vor fi toțĭ espulsațĭ în decursul sĕptĕmânei acesteia, séu a sĕptĕmânei viitóre.

De altă parte consiliul de miniștri a decis de-a espulsa pe Bulgarii, carĭ n'au nicĭ o profesiune și ocupațiune și carĭ au fost arestațĭ în timpul din urmă în diferitele localitățĭ ale țĕrii.

*

Cetim în „Peninsula Balcanică“:

Pe lângă profesorii și notabilii bulgarĭ din Bitolia, au mai fost arestațĭ și mai mulțĭ institutorĭ de prin sate. S'au găsit arme pe la toțĭ țĕranii bulgarĭ.

Din scrisorile și mărturisirile făcute până acum, resultă, că Bulgarii aveau de gând sĕ facă rĕscólă la începutul primăverei, că erau sĕ atace și sĕ prade tóte comunele turcescĭ și românescĭ, mergênd triumfătorĭ până la hotarele Bulgariei, unde sĕ dea mâna cu membrii comitetului macedonean. S'a descoperit de-asemenea, că unul din mijlócele de reușită, era și acesta: sĕ otrăvéscă apa cișmelei dela casarmă, pentru-ca sĕ móră toțĭ caii și soldații ce beau apă de-acolo.

Étă cum s'a trădat planul:

Directorul școlei bulgare din comuna Bucova se tot lăuda la soția lui, că încurênd are sĕ devie prefect. Cheltuelile, ce făcea, erau mult mai marĭ decât leafa. Soția lui de bucuriă, s'a tot lăudat pe la vecinĭ, că bărbatul sĕu are sĕ devie un om mare. Tóte acestea au dat de bănuit autorităților, carĭ au descoperit, că în adevĕr comitetul macedonean din Sofia promitea marea cu sarea lui Stoianoff, décă va reuși sĕ rĕscóle tóte satele din prejurul Bitoliei.

Ex. Sa Valiul desfășură o energiă fórte mare întru urmărirea și arestarea Bulgarilor implicațĭ în complot.

*

Tóte prefecturile din România sunt mult ocupate cu eliberarea biletelor de liberă petrecere la strĕinĭ.

La prefectura poliției din Bucurescĭ este în fiă-care qi o mare aglomerațiune de strĕinĭ, carĭ cer asemenea bilete.

SCIRILE DILEI.

13 (26) Septemvrie.

Misiunea italiană la Sinaia. Regele Carol cum se va întórce în țéra, va primi la Sinaia misiunea italiană, care îi va notifica urcarea pe tronul Italiei a Regelui Victor Emanuel al III-lea. Misiunea italiană se compune din generalul Parravicino, adjutant regal și majorul Ralieri. Membrii misiunei regale italiane vor sosi în țéră la 24 Septemvrie v.

Consulat bulgar în Budapesta. Conform convenției consulare încheiate de curênd între Ungaria și Bulgaria, un consulat bulgar se va crea peste puțin timp la Budapesta. Conducerea acestui consulat, qice o gazetă unguréscă filo-bulgară, va fi încredințată unui funcționar capabil sĕ câștige tot prestigiul cuvenit în sferele guvernamentale unguresci.

Punerea sub acusare a fostului cabinet sêrb. Din Belgrad se anunță apropiata punere sub acusațiă, pentru violarea Constituției și abus de fondurile secrete a fostului cabinet de sub presidenția d-lui Vladan Georgevicĭ.

Damele de pe bancnotele de 20 coróne. Diarul vienes german-național „Deutsche Zeitung“ face următórele caracteristice observărĭ asupra celor douĕ capete de dame de pe nouĕle bancnote de 20 de coróne: „Fața damei austriace este tare osósă, ochii fără spirit și nu esprimă nimic. Dama de pe partea unguréscă a bancnotei esprimă o Evreică cu pĕrul creț, cu nasul lăteț, cu nările deschise și cu buzele late. Ca o ironiă apare coróna S.-lui Stefan cu crucea plecată pe capul de rassă semitică: un simbol trist al Ungariei de adĭ! Originalul acestei problematice Hungarie, după cum am mai amintit odată, este soția directorului institutului central al băncei astro-ungare din Budapesta, d-na Dr. Flittner, pe când modelul Austriei este fosta soțiă a ex-ministrului boem Dr. Kaizl. Décă la acestea vom mai adauge, că cele trei colorĭ, roșu-alb-verde de pe bancnote formézá tri-colorul național al Maghiarilor, că pe partea germană sunt representate și alte *opt* limbĭ, că esecuția artistică a bancnotelor e fără gust, și cea grafică e binișor defectuósă — vom avé unite tóte momentele, carĭ ne fac bucuriă privind la nouĕle bancnote“.

Stefan Tisza și „Albina“. Sub titlul acesta face „*Alkotmany*“ dela 25 Sept. următórea comunicare curiósă în felul sĕu, care nu mai are lipsă, de comentar: „Dintr'o sorginte a foilor din provinciă sĕ ia scirea, că contele Stefan *Tisza*, care de un timp încóce caută mult apropierea cu Românii gr. or., a devenit acționar la cel mai mare institut românesc de banĭ, la „Albina“, pentru-ca astfel sĕ înființeze cu Românii o legătură organică. Scirea acésta, orĭ de unde s'ar rĕspândi, este neverosimilă, ba chiar neîntemeiată. După cum cunóscem noi spiritul, considerăm de imposibil o astfel de întreprindere a lui Tisza de nu cum-va vor sĕ nimicéscă „Albina“. Românii nicĭ-odată nu vor fi aliații Tiszaiștilor — pe nimic. Prețul însĕ este de așa, încât Tiszaiștii ca Maghiarĭ abia décă pot sĕ-l plătéscă. Noi însĕ, décă voesc Românii, dăm gratuit pe Tiszaiștĭ, — dér atuncĭ sĕ nu ni-i mai dea îndĕrĕt“.

† Martinez Campos *Alfonso* general spaniol și una din figurile cele mai distinse în istoria mai nouă a Spaniei, a murit Duminecă în vêrstă de 76 anĭ. *Martinez Campos* a fost în diferite rêndurĭ și ministru-președinte al camerei spaniole. La 1895 a fost trimis sĕ suprime revoluția, din care causă la 1896 a fost rechemat. Martinez Campos șĭ-a reocupat apoi locul în Senat și a jucat rol însemnat ca bărbat de stat și ca militar în rĕsboiul ispano american pentru Cuba. Când, în urma desastrelor suferite de Spaniolĭ erau temerĭ de turburărĭ și revoluțiă în Spania, el fù privit ca omul, care ar puté la un cas dat sĕ restabiléscă ordinea.

Adunare de controlă. Pe qilele de 8, 9 și 10 Octomvrie n. la 8 óre dim. sunt provocațĭ a-se presenta în casarma honvedilor din loc, honvedii fără deosebire décă sunt séu nu stabilĭ în Brașov, mai departe fără deosebire, décă ei aparțin altor despărțĕminte de honvedĭ și în fine toțĭ apĕrătorii ces. reg. ai țĕrii din imperiul austriac, carĭ de present se află aicĭ. La acéstă controlă sunt supușĭ a se presenta toțĭ aceia, carĭ din 1 Octomvrie 1899 și până la finea lui Septemvrie a. c. nu s'au aflat în serviciu activ, precum și aceia, carĭ în 1899 au fost asentațĭ în armata austro-ung. și au fost transferațĭ la honvedĭ. In 8 Octomvrie n. se vor presenta cei din suburbiul Scheiu, în 9 cei din Stupinĭ și Brașovul-vechiŭ, ér în 10 cei din Brașov-cetate, Blumĕna, Timișul de sus, de jos, Dîrste, Predeal, precum și cei carĭ în qilele precedente nu s'au presentat. In 17 Nov. n. se va țîné a doua controlă suplinitóre pentru acei, carĭ nu s'au putut presenta la prima controlă, avênd sĕ arete causa absentării lor.

Rușii în Persia. Pe când Englitera se epuiséză în Transvaal, Rusia își întinde influența în Persia. Nisce inginerĭ și topografĭ rușĭ, ajutațĭ de autoritățile persane, studiéză traseul unui drum de fer, ale cărui prime lucrărĭ vor începe la primăvara viitóre și care va lega între ele tóte părțile centrale și occidentale ale imperiului.

Aniversarea liberării Romei. Joia trecută s'a serbat în tótă Italia aniversa-

---

aprópe fără escepție de origine curat latină. Acéstă analisă va dovedi, că nomenclatura proprie a organismului human în limba română e de caracter pur *antiantropomorfic*, aparținênd ca proveniență limbei latine *vulgare*: nomenclatura propriă a membrelor corpului așa, precum o cunoscea limba latină clasică, în limba latină vulgară a fost aprópe total abandonată și suplinită cu o serie întrégă de antiantropomorfisme, moștenite și în limba română, ba chiar augmentate.

Étă în detaiŭ analisa antiantropomorfismelor principale în limba română:

Țéstă se numesce românesce craniul dela lat. *testa (óla)*. Sinonime și de aceeași natură cu țéstă mai sunt în limba română *hîrcă* din paleoslav. hrŭgŭ, vas quoddam (Miklosich, Lex. psl. s. v.), apoi *scăfârlie*, derivat din scafă (neogr. *albie*) și în fine *tidvă* séu *tigvă*, comp. serb. tikva (curcubetă; *bostan*). In batjocură se dice și românesce la cap: *dovlec, bostan*.

(Va urma.) NICOLAE SULICĂ.

rea a 30-a a liberării Romei. Tóte orașele au fost decorate, prăvăliile închise și pe strade furnica mulțime imensă de popor. In Roma municipalitatea, representanța armatei și a marinei au mers la Pantheon și au depus cununĭ pe mormintele Regilor Victor Emanuel și Umberto, după aceea s'a dus la Porta Apia, unde primarul Romei a ținut un discurs patriotic. Numeróse cununĭ au fost depuse în mijlocul însuflețirii generale pe spărtura dela Porta Apia.

Complot contra Sultanului. Din Filipopoli, se telegrafézá: După scirile din Constantinopol, arestările de Armenĭ continuă. Poliția asigură a fi descoperit un complot urzit de doi revoluționarĭ armenĭ. Patriarchul armenesc face demersurĭ pentru a face să înceteze arestările și a-se pune în libertate acei, carĭ au fost recunoscuțĭ ca nevinovațĭ. Cincĭ-ḑecĭ dintr'inșii au și fost pușĭ în libertate, alțĭ cincĭ-ḑecĭ au fost trimișĭ în provincii la căminele lor. Mai sunt vre-o 200 de persóne în temniță.

Academia francesă, în ședința sa dela 21 Septemvrie a decis ca comisiunea dicționarului să se constitue în comisiune de ortografiă. De când a fost fondată Academia francesă, n'a săvêrșit un act așa de revoluționar. Ea pe măsura, în care a redactat fiă-care edițiune a dicționarului, a schimbat ortografia unor anumite cuvinte. Astăḑĭ însă, pe lângă ortografia cuvintelor, tótă sintaxa va face obiectul studielor „nemuritorilor". Se crede ca sigur, că Academia va simplifica ortografia și sintaxa fără de a răsturna gramatica și dicționarul și fără de a schimba fisionomia limbei francese.

Un prinț indian la Londra. In momentul acesta se vorbesce mult la Londra despre primirea faimosului prinț indian, Gaikuarul dela Baroda, care posede în Makarpura un palat de vară de tótă minunea, și a cărui avere, să ḑice, că trece peste 15 milióne de lire sterlinge. Foile englese spun, că acesta e singurul potentat din lume, care a avut ideia de a-șĭ construi tunurĭ din aur și argint. Artileria sa destul de numerósă n'are, ce-i drept astfel de tunurĭ, căcĭ prințul s'a convins, că l'ar fi costat prea mult; dér una din bateriile așeḑate la întrarea palatului dela Makarpura se compune din două tunurĭ de aur și două de argint. Ele sunt opera artistului Lakha, căruia i-a trebuit cincĭ anĭ spre a-le fabrica și a-le decora cu motive ornamentale de o mare bogăția. Aceste tunurĭ unice în felul lor cântăresce fiă-care 180 chilo; ele pot lansa un proiectil de 29 chilo la o distanță maximu de 4800 metri.

Societatea de lectură a pedagogilor din Blașiŭ și-a ținut în 24 Sept. n. c. prima ședință, în care s'a constituit în modul următor: Conducĕtor al societății a fost proclamat M. O. D. prof. *Ioan F. Negruțiu*; președinte: *G. Moldovan*, elev. curs. III; notar: *Em. V. Miclea*, elev curs. III; redactor al fóiei „*Speranța*": *Is. Dop*, curs III; bibliotec.: *I. Todoran*, curs III; achivar: *Nic. Truța*, curs III; controlor: *I. Boeriu*, curs III; Membrii colaboratorĭ: *I. Stănilă, I. Vodă și Al. Pop*, elevĭ curs III; cassar: *Gr. Baciu*, curs II; v.-bibliotecar: *I. Bessu*. Membri colaboratorĭ au mai fost aleșĭ: *N. Sandru și Val. Iozon*, elevĭ curs II și *Aug. Sandru*, curs I.

Esposițiune pan-americană. Congresul Statelor-Unite a autorisat pe președintele să invite republicele și coloniile continentului american să ia parte la commemorarea seculului al XIX și începutul celui al XX lea prin o esposițiune internațională americană. Acésta se va face în orașul Bufalo în statul New-York, pe fruntaria scăldată de fluviul Niagara. Esposiția va fi deschisă la 1 Maiŭ și va dura până la 1 Noemvrie anul 1901. O resoluțiune colectivă a congresului Statelor de Nord din America, din Iulie 1898, declară că „o esposițiune pan-americană ar fi neîndoios de imens beneficiu pentru interesele comerciale ale țărilor dela nordul Americei, dela centru și dela sud și că acéstă esposițiune póte conta pe sprijinul congresului și al poporului din Statele-Unite. La 3 Maiŭ 1899 președintele a decretat facerea unei asemenea esposițiunĭ, care va arăta desvoltarea la care a ajuns emisfera occidentală a globului în seculul, ce se termină. Acéstă esposițiune va fi prima esclusiv americană. Pentru primele spese necesitate de realisarea acestei esposițiunĭ, s'au subscris de Statele-Unite 5 milióne 800.000 de francĭ. Cele mai multe state americane invitate la esposițiune au primit propunerea și au și numit comisarii lor.

Ciocnire de vapóre pe Bosfor. Din Constantinopol se telegrafézá: Sâmbătă séra spre Duminecă s'a întâmplat în dreptul orașului Gallipoli, pe marea de Marmoră, o ciocnire puternică între vaporul frances „Georgie" și vaporul rusesc „Rostow" din pricina ceței fórte dese. Vaporul „Georgie" s'a cufundat cu desĕvîrșire și e cu totul pierdut, însă pasagerii și echipagiul au fost scăpațĭ deși fórte anevoie. Vaporul „Rostow" e și el fórte serios vătĕmat.

Armata română a obținut următórele *recompense la Expoziția universală dela Paris* din anul acesta:

Grupul XVIII armata.

Clasa 116. — Armamentul și materialul de artilerie. Medalie de aur, Pirotechnia, Arsenalul și Pulberăria armatei.

Clasa 117. — Geniul militar. Marele premiu, Direcțiunea geniului din ministerul de rĕsboiŭ și regimentele 1 și 2 de geniu. (Din 10 marĭ premii acordate în total).

Clasa 118. — Geniul maritim. Medalie de argint, Arsenalul marinei.

Clasa 119. — Cartografia. Marele premiu, Institutul geografic al armatei (Din 9 marĭ premii acordate în total).

Colaboratorĭ. — Medalie de aur, generalul C. Brătianu și colonelul Ionescu dela Institut.

Medalie de argint, locot.-colonel Cantea dela institut.

Clasa 120. — Servicii administrative, Medalie de aur, Manutanța centrală, Inchisórea dela Têrgșor și tăbăcăria armatei.

Colaboratorĭ. — Medalia de aur general Bengescu-Dabija.

Medalie de argint locot.-colonel Paraschivescu dela Arsenal.

Clasa 121. — Serviciul sanitar. Medalie de aur, spitalul militar central și direcția sanitară din minister.

Colaboratorĭ. — Medalie de aur, medic-colonel Dr. Demostene.

Clasa 122. — Harte și aparate de geografie și cosmografie, topografie. — Medalie de aur, Institutul geografic.

Armata română a obținut total patru marĭ premiĭ, două-spre-ḑece medalii de aur și trei medalii de argint.

Representațiune teatrală în Brad urmată de dans, se va arangia Sâmbătă în 16 Sept. st. v. 1900 în hotelul „Central". O parte a venitului curat e destinată pentru fondul „Convictului" dela gimnasiul român gr. or. din Brad. Intrarea: loc I 1 fl., loc II 80 cr., Parter 60 cr., Copiii 30 cr. Inceputul la 7 1/2 séra.

— Program: O scrisóre pierdută, de I. L. Caragiale, representată prin d-nii: P. Circo, Dr. P. Oprișa, I. Șipoș, d-na Letiția Dămian, Mih. Stoia, Pav. Lazar, Dr. I. Radu, I. Simulescu, S. Rusu, I. Bârnă, G. Copoș.

Incurcăturile în China.

Se părea la început, că propunerea Germaniei nu va întîmpina greutățĭ la marile puterĭ. Acum însĕ se adeveresce, că pentru a doua óră faimosul *concert* este turburat prin atitudinea guvernului Statelor-Unite, care nu póte primi propunerea guvernului german, de a-se pedepsi autorii moralĭ ai crimelor săvîrșite, înainte de ce s'ar începe negocierĭ diplomatice pentru încheierea păcii cu China. Guvernul american este cu totul de altă părere. El vré, ca pedepsirea culpabililor să se întêmple numai după-ce grava cestiune chinesă se va fi resolvat definitiv.

Intr'aceea, după cum am semnalat și erĭ, Chinesii se pregătesc la o mare resistență. *Li-Hung-Ciang* a declarat, că nu póte fi vorba de estradarea lui Tuan, Tung-Fusiang și alții, ba că aceștia au fost numițĭ în posturile cele mai înalte, de unde pot să esercíteze influență preponderantă asupra guvernului și a împĕrătesei.

Ĕtă de altfel scirile mai nouĕ:

„Standard" regretă atitudinea Statelor-Unite, care încurajază pe Chinesĭ. Același ḑiar află din Shanghai, cu data de 23 Septemvrie, că guvernul chinezesc, disprețuind avisul puterilor, a numit pe prințul *Tuan* președinte al marelui consiliu, Tung-fu-Siang generalisim al trupelor dela nord și pe șeful Boxerilor, prințul Ciang, membru al marelui consiliu.

*

O depeșe din Taku, din 19 Septemvrie, anunță, că *toțĭ misionarii din Tatking și din Supang au fost masacrațĭ.*

*

Se anunță din Berlin „*Gazetei de Colonia*", cu privire la scirea ḑiarelor după care obiețiunile puterilor la nota d-lui de Bülow ar proveni din faptul, că Germania ar cere și pedepsirea împĕrătesei regente, că: acéstă cerere nu vizéză decât pe consilierii împĕrătesei și nu ar fi vorba și de împĕrătésa, decât décă ea ar refusa estradarea vinovaților. Și cum cererea de estradare n'a fost încă formulată, ea n'a putut fi refusată.

Cât despre strămutarea legațiunei germane la Shanghai, gazeta declară, că nu este încă hotărît, décă legațiunea rĕmâne la Peking, séu décă va fi strămutată la Tien-Cin, dér că nu este de loc vorba de Shanghai.

*

Prin Taku se telegrafézá din Peking că, în urma cercetărilor făcute de representanții puterilor și de comandantul forțelor germane, s'a descoperit autorul asasinatului baronului Ketteler, fost ambasador al Germaniei la Peking și omorît pe când se ducea călare la Ciung-Li-Yamen.

Asasinul prins a declarat, că se numesce Eu-har și că e ofițer mandciu.

In cursul interogatorului, ce i-s'a luat, a mai mărturisit, că l'a omorît pe Ketteler din ordinul unui înalt personaj, prinț chines. Cu tóte stăruințele puse pe lângă el de a descoperi numele autorului moral al asasinatului, asasinul a persistat în refusul sĕu de a descoperi numele prințului chines.

Raportul adresat la Berlin de representantul actual al Germaniei la Peking, conchide, că date fiind calitatea asasinului și mutismul lui intransigent în ce privesce numele aceluia, care i-a dat ordinul, nu mai încape îndoială, că Ketteler a căḑut victimă unui atentat premeditat și pus în lucrare în cercurile înalte din mandarinatul chines la Peking.

*

Se telegrafézá din St.-Petersburg, că la asaltul dat de trupele aliate asupra forturilor din Peitang, Rușii au avut marĭ perderĭ; trei sute de ómenĭ ai lor au fost uciși, Chinesii mânând terenul cu bombe esplosibile.

Din Transvaal.

După scirile telegrafice englese totul s'ar fi sfîrșit pe câmpul de luptă din Africa sudică și lordul Roberts ar fi colțit așa de rĕu pe Burĭ, încât aceștia nu mai pot face nimic.

Din *Lourenzo-Marquèz* i-se comunică lui „Daily Mail", că Englesii au ocupat *Komatipoort*. Burii s'au refugiat peste frontieră și cu arme și munițiunĭ s'au predat Portughesilor, după-ce mai întâiŭ și-au nimicit tunurile. Numĕrul Burilor, carĭ s'au predat, este de 3000.

Autoritățile portugheze au numit o comisiune, ca să primésca și să întrețină pe refugiații din Transvaal.

*

Ḑiarul rusesc „*Nowoje Wremja*" se esprimă într'un mod cu totul binevoitor pentru președintele *Krüger*. Fóia rusésca ḑice:

Ca președinte al unei Republicĭ independente, *Krüger are tóte puterile necesare spre a negocia cu orĭ-ce guvern.* Are dreptul de a face apel la lumea întrégă, și *lumea va fi silită sĕ-l asculte.* Primirea, pe care societatea europeană o va pregăti președintelui póte că va deștepta Europa, acéstă Europă, care asistă cu sânge rece la *crima ce sunt pe cale de a o comite Englesii* în Africa de sud. Er décă și astăḑĭ încă mai domnesce printre puterĭ o tăcere puțin încurajatóre pentru Burĭ *să nu se credă, că acéstă tăcere va ține până la sfîrșit și că Republicele sud-africane vor peri fără a obține de unde-va ajutorul ce merită.*

Convocare.

In înțelesul ordinațiunei ven. Consistoriu gr. or. român din Arad Nr. 6641/1900 convoc *adunarea constituantă a Reuniunei învĕțătorilor* dela scolile poporale confesionale gr. or. române din protopopiatele *Timișóra, Comloșul mare, Belinț și Lipova* pe Duminecă *7 Octomvrie* a. c. st. n. după améḑĭ la 2 óre în Timișóra-Fabric în școla română de băețĭ.

Obiectele adunării: stabilirea statutelor și constituirea provisoriă a reuniunei.

Timișóra, 23 Septemvrie 1900.

Emanuil Ungurianu,
comisar consist.

Dare de sémă și mulțămită publică.

Pentru „masa studenților" dela gimnasiul din Brad, d-l Virgil Cioban teol. abs. și fost elev al gimnasiului amintit, ca cunună eternă pentru foștii colegi, teologĭ abs.: Iuliu Neamț și Eugen Sĕrb, a trimis la adresa mea suma de 21 cor. 50 banĭ colectată dela colegĭ — și cunoscuțĭ de ai decedaților.

Anume au contribuit d-nii: I. Armean, I. Barza, D. Bunea, G. Burlea, Ioach. Cerbicean, Virgil Cioban, P. Circo, Ios. Cothișel, Iord. Curcubĕtă, G. Felea, C. Flămĕnd, And. Ludu, Gr. Magerușan, St. Micle, Iul. Moldovan, G. Petrinca, Corn. Popescu, Z. Popovicĭ, I. Roman, I. Sipoș, Em. Terchilă, Ios. Tilicea, T. Tóder câte 1 cor. 20 b., Em. Fleșer și N. Sandu câte 20 b. și Ioan Popa 1 cor.

Suma: 30 cor., din care subtrăgĕnd spesele pentru parastas de 8 cor. 50 b., rĕmân 21 cor. 50 b., care sumă am primit'o pentru fondul mesei studenților dela gimnasiul din Brad.

Acéstă sumă e obolul dat din punga mică a celor cu suflet bun pentru elevĭ bunĭ, dér necăjițĭ dela gimnasiul amintit, din incidentul trecerii la cele eterne a fericiților în Domnul: I. Neamț și Eugen Serb. Țĕrîna acestora fiă ușóră, ér memoria binecuvântată, ér d-ni contribuențĭ, carĭ așa 'șĭ sciu încununa pe colegiĭ decedațĭ și carĭ își aduc aminte de institutul nostru din Brad, binevoéscă a primi în numele elevilor noștri cea mai căldurósă mulțămită.

Brad, 9 (22) Sept. 1900.

Vsile Boneu.
profesor.

ULTIME SCIRI.

Berlin, 25 Septemvrie. Ḑiarul „Die Post" asigură, că cercurile bine informate din Berlin nu sciu nimic despre intențiunea de a-se recurge la arbitragiul împĕratului Wilhelm pentru aplanarea diferendului româno bulgar.

Londra, 25 Septemvrie. „Morning Post" primesce din *Shanghai* scirea, că *guvernul chines se află cu totul în mânile prințului Tuan* și sub influența societății secrete *Kolat-wai*, care e mai primejdiósă ca cea a Boxerilor. Situația în valea Yamgtse este critică. 100,000 de ómenĭ, armată regulată, ar trebui pentru apĕrarea intereselor englese.

Londra, 25 Septemvrie. Corespondentul vienes al lui „Daly Chronicle" este informat, că Rusia a rĕspuns la nota germană. Rĕspunsul e ținut în terminĭ fórte amicalĭ, dér *nu aprobă propunerea germană.*

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov,

se pot procura următórele cărţĭ:

Scrierĭ literare pentru popor.

„*Caractere morale*, esemple şi sentinţe culese din istoriile şi literaturile popórelor vechĭ şi moderne“ de *Ioan Popea*, profesor. Cetitorul află în acéstă carte (de aprópe 400 pag.) o comóră nespus de preţiósă de învĕţăturĭ, de mângăierĭ, de însufleţirĭ spre tot ce e moral, nobil şi frumos. Preţul 1 fl. 25 cr. (cu posta 1 fl. 35.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge şi portul postal.

„*Carte pentru toţĭ*“, întocmită după ideile lui Sam. Smiles, de Teodor V. Păcăţian. Preţul 40 banĭ (plus 5 b. porto).

Legende sĕu Basmele Românilor adunate din gura poporului de neuitatul tul *P. Ispirescu*. Format 8⁰ de 400 pag. Preţul 1 fl. 70 cr. . (cu posta 1 fl. 80.)

Dilele lui Mesia (Ben Hur) de renumitul scriitor *Lewis Vallace*. Tomul I conţine 532 pag. şi costă numai fl. —.75 cr. Ér tom II are 508 pag. şi costă 70 cr. Intregul op fl. 1.45 cr. (francat fl. 1·60 cr.)

Săpătorul de banĭ, comediă în trei acte. localisată de *A. Popp*. Se recomandă mai ales pentru cei ce vréu sĕ jóce teatru. Preţul 12 cr. . . . (prin postă 14 cr.)

Vieţa după mórte, sĕu nemurirea sufletului, dedusă din misteriul fiinţei omenescĭ şi deşertăciunea celor trecĕtóre, de *I. P.* Ediţia II. Preţul fl. —.50 cr. Cu posta 55 cr).

Noptĭ de iérnă. novele pentru popor de *George Simu*. Conţine novele cu tendinţe morale. Form. 4⁰ 250 pag. Preţul 60 cr. (cu posta 65 cr.)

Ţiganii, schiţă istorică lucrată pentru petrecere după mai mulţĭ autorĭ, de cunoscutul nostru scriitor *I. P. Reteganul*. Preţul 50 cr. (cu posta 55 cr).

Merinde dela şcólă, sĕu învĕţăturĭ pentru popor, de *Dr. G. Popa*. Preţul 60 cr. (cu postă 70 cr.)

Poveştile Bănatului, este o carte mare cu poveştĭ din Bănat, de *G. Cătană*, împărţită în 3 tomurĭ. . . Preţul 65 cr. (cu posta 70 cr.)

Musa Someşană, poesii poporale din jurul Năsĕudului, culese de *Iuliu Bognariu*- Preţul 25 cr. (cu posta 28 cr.)

Buchetul, culegere de cântărĭ bĕtrânescĭ şi naţionale de I. Pop Reteganul. Preţul 25 cr. (cu porto 28 cr.)

Dracul, novelă de V. R. *Buticescu*. Are tendinţa de-a combate credinţa deşértă. Preţul 10 cr. (cu porto 12 cr.)

Lira Bihorului, o carte cu povestirĭ istorice scrisă în versurĭ, de *Antoniu Pop*. Preţul 20 cr. . . (cu porto 23 cr.)

125 chiuiturĭ de carĭ strigă feciorii în joc, de *I. P. Reteganul*. Pr. 12 cr. cu porto 15 cr.

Opşagurĭ, cât cioplite. cât pilite şi la lume împărţite, de *I. P. Reteganul*. Vre-o 60 de poesii glumeţe. Pr. 40 cr. (+ p. 5 cr.)

Din trecutul Silvaniei, legende de *V. Russu*. Conţine 170 pag. Preţul. 30 cr. era la început 1 fl., acum (cu porto 35 cr.)

Vivia, ***sĕu Biserica din Cartagine***, naraţiune istorică, tradusă din italienesce de Dr. *Iuliu Dragoş*. Preţul 70 cr. (+ 5 cr. porto).

„*Preotul din Noienĭ*“, naraţiune istorică din vécul nostru, scrisă de *Arghirobarbu*. Preţul 10 cr. (+ 2 cr. porto.)

Părintele Nicolae, schiţă din viéţa preoţilor de *G. Simu*. Pr. 30 cr. + 3 cr. porto).

Poesii de *V. R. Buticescu*. Preţul era la început 1 fl. 20 cr., acum numai 60 cr. (cu posta 70 cr.)

Felicitărĭ în poesii şi prosă la anul nou, diua nascerei şi diua numelui, precum şi vorbirĭ la diferite ocasiunĭ şcolastice, de *G. Simu*. Preţul 20 cr. (cu posta 22 cr.).

Cartea Săteanului, de *Emanuel Părăeanu*. Conţine mai multe novele poporale, scrise în stil fórte uşor, şi printre ele mai multe poesii, mai ales satirice. Preţul 45 cr. (cu posta 50 cr.)

Suspin şi zimbire, poesii şi prosă, de *A. Pop*. Preţul 40 cr. (cu porto 43 cr.)

Rîsete şi zîmbete, de *T. V. Gheaja*. cu 254 de anecdote, păcăliturĭ şi povestirĭ glumeţe. Preţul 30 cr. (cu posta 35 cr.)

„*Consideraţiunĭ istorice asupra asociaţiunii popórelor* şi aplicaţiunea lor la *naţiunea nóstră* de *Ioan Clinciu* profesor în Bucurescĭ. Preţul 1 fl., (+5 cr. prt.

„*Amicul bun*“, colecţiune de lectură solidătóre de caracter în direcţiune religiósă-morală, tradusă de prepositul capitular *Ioan Papiu*. Preţul 10 cr. (+ 2 cr. porto.)

Dietetica poporală, scrisă cu deosebită consideraţiune la modul de veţuire a ţeranului român, de *Simeon Stoica*, medic pensionat. Conţine vre-o 25 figurĭ în text. Se vinde acum în loc de 80 cr. cu 50 cr. (+ 5 cr. porto)

Cugete şi consideraţiunĭ din esperienţa vieţii lui Argirobarb. Conţine 170 de sfaturĭ înţelepte, scóse din păţania vieţii. Preţul 10 cr. (cu posta 12 cr.)

Logodnica contelui Stuart, povestire din viéţa Românilor bihorenĭ, de *L. Rudow-Suciu*. 148 pag. 8⁰. Preţul. 50 cr. (cu porto 55 cr.),

Povestea despre prinţul Ahmed al Kamel sĕu Pribeagul îndrăgostit, tradusă de *Dr. T.* Preţul 30 cr. (+ 3 cr. prt.)

Toaste pentru tot felul de persóne şi ocasiunĭ, de *Tit. V. Gheaja*, spiritual la instit. de corecţiune din Gherla. Pr. 20 cr. (cu posta 22 cr.).

Cursul la bursa din Viena.

Din 25 Septemb. 1900.

Renta ung. de aur 4%.	114.45
Renta de coróne ung. 4%. . . .	90.75
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	120.30
Impr. căil. fer. ung. înargint. 4½%	98.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	116.50
Bonurĭ rurale ungare 4%	89.75
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	93.—
Impr. ung. cu premii	163.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin .	142.25
Renta de argint austr.	97.25
Renta de hârtie austr.	97.—
Renta de aur austr.	115.70
Losurĭ din 1860.	132.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară .	17.06
Acţii de-ale Băncei ung. de credit .	665.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit .	648.50
Napoleondorĭ	19.70
Mărcĭ imperiale	118.32½
London vista.	242.—
Paris vista	96.25
Rente de coróne austr. 4% . . .	97.40
Note italiene	90.45

Cursul pieţei Braşov.

Din 65 Septembre 1900.

Bancnota rom.	Cump.	19.08	Vênd.	19.10
Argint român.	Cump.	18.80	Vênd.	18.90
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.20	Vênd.	19.30
Galbenĭ	Cump.	11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.70	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

Nr. 2201—1900
not.

PUBLICAŢIUNE.

Subscrisa primărie comunală prin acésta aduce la cunoscinţa publică, că **în 30 Septemvre 1900 la 10 óre a. m. se va vinde** prin licitaţiune publică **200 stînginĭ lemne de fag**, aflătóre în pădurea comunală „Dosul cetăţieli“, plus oferintelui pe lângă următórele condiţiunĭ:

1) Preţul de strigare este statorit cu 7 coróne de stîngin.

2) Doritorii de a cumpĕra sunt deobligaţĭ a depune vadiul de 10% dela suma de 1400 coróne.

3) Cumpĕrătoriul este deobligat după predarea lemnelor a solvi preţul necondiţionat în termin de 8 dile la cassa comunală.

4) Cumpĕrătorului i sĕ predă spre scopul transportărei lemnelor din pădurea comunală drumurile necesare.

5) Terminul pentru transportarea lemnelor din pădure sĕ statoreşte strict pănă în 30 Martie 1901.

6) Cumpĕrătoriul este deobligat sub propria rĕspundere a observa dispositiunile silvanale.

Holbav, în 17 Sept. 1900.

Primăria comunei.

Ioan Gligor, notar s. — 1096.1—1 — **Vasile Sulica**, v.-primar.

A V I S.

Prenumeraţiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face şi reinoi ori şi când dela 1-ma şi 15 a fiă-carei lunĭ.

Domnii abonaţĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se aboneză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit şi sĕ arate şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la librăria Nic. I. Ciurcu şi la **Eremias Nepoţii.**

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.